

ABIKS TAOTLEJALE

**Piimalehma kasvatamise otsetoetuse ja loomakasvatuse
üleminekutoetuse taotlemine 2.-21. märtsil 2019**

2019

Sisukord

1.	TAOTLETAVID TOETUSED	3
2.	PIIMALEHMA KASVATAMISE OTSETOETUS	3
2.1.	Piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotleja	3
2.2.	Nõuetele vastavus	3
2.3.	Nõuded piimalehma kasvatamise otsetoetuse saamiseks	4
2.4.	Väikepõllumajandustootjate kavaga liitumisest loobumine	4
3.	LOOMAKASVATUSE ÜLEMINEKUTOETUS	5
3.1.	Loomakasvatuse üleminekutoetuse üldised nõuded	5
3.2.	Nõuded ammlehma kasvatamise üleminekutoetuse saamiseks	6
3.3.	Nõuded ute kasvatamise üleminekutoetuse saamiseks	7
3.4.	Nõuded piima üleminekutoetuse saamiseks	7
3.5.	Nõuded veise üleminekutoetuse saamiseks	7
3.6.	Nõuded ute üleminekutoetuse saamiseks	8
3.7.	Täiendava otsetoetuse toetusõigused	8
4.	TAOTLUSE ESITAMINE, VASTUVÕTMINE JA MENETLEMINE	9
4.1.	Kliendiks registreerumine	9
4.2.	Taotluse esitamine	10
4.3.	Taotlusel esitatud andmete muutmine või taotluse menetlemise lõpetamine ...	11
4.3.1.	Taotlusel esitatud andmete muutmine	11
4.3.2.	Taotluse menetlemise lõpetamine (annulleerimine)	11
4.3.3.	Ilmsed vead	11
4.3.4.	Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud	11
4.4.	Taotluse kontrollimine	12
4.4.1.	Administratiivne kontroll	12
4.4.2.	Kohapealne kontroll	13
4.4.2.1.	Loomatoetuste kohapealne kontroll	13
4.4.2.2.	Nõuetele vastavuse kohapealne kontroll	14
4.5.	Piimalehma kasvatamise otsetoetuse vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused	14
4.6.	Üleminekutoetuste vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused 17	
5.	TOETUSE TAOTLEMINE PÕLLUMAJANDUSLIKU MAJAPIDAMISE ÜLEVÕTMISEL	18
6.	ÜHIKUMÄÄRADE KEHTESTAMINE, TOETUSE MÄÄRAMINE JA VÄLJAMAKSMINE	18
6.2.	Toetuse maksmine	19
6.3.	Otsuse vaidlustamine	19
6.4.	Toetussummade tagasinõudmine	20
7.	ÕIGUSAKTID	20

NB! Alates 2018. aastast saab loomatoetusi taotleda vaid elektrooniliselt e-PRIA portaali kaudu.

e-PRIAsse sisselogimise akna leiab [PRIA kodulehelt](#) või [eesti.ee-st](#), e-PRIAsse saab siseneda kehtivate sertifikaatidega ID kaardiga või mobiil-IDga. Juhendid e-PRIAsse sisselogimiseks ja taotluste esitamiseks on leitavad PRIA kodulehe [juhendite alamlehel](#).

1. TAOTLETAVAD TOETUSED

2019. aastal saab taotleda piimalehma kasvatamise otsetoetust (edaspidi PTK) ja järgmisi loomakasvatuse üleminekutoetusi:

- Ammlehma kasvatamise üleminekutoetus – AMM;
- Ute kasvatamise üleminekutoetus – UTT ;
- Piima üleminekutoetus – PII;
- Veise üleminekutoetus – VEI;
- Ute üleminekutoetus – LUT.

2. PIIMALEHMA KASVATAMISE OTSETOETUS

2.1. Piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotleja

PTK toetust saab taotleda põllumajandusega tegelev füüsiline või juriidiline isik, seltsing ning muu juriidilise isiku staatusega ühendus (edaspidi *taotleja*), kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega põllumajanduslikus majapidamises ja kes vastab aktiivse põllumajandustootja mõistele.

Aktiivseks põllumajandustootjaks loetakse taotleja, kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega, milleks on põllumajandustoodete kasvatamine või tootmine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine või põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ilma tavapärasest erinevaid põllumajandusmeetodeid või -masinaid vajava ettevalmistava tegevusega (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013 artikkel 4).

Alates 2019 aastast ei kontrollita aktiivse põllumajandustootja nõuetele vastamist Äriregistri ning Maksu ja Tolliameti andmete alusel Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorisse (EMTAK) märgitud tegevuste alusel.

Kõik toetuste taotlejad peavad olema kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *register*). Vaata täpsemalt p 4.1.

2.2. Nõuetele vastavus

PTK toetuse taotlejal tuleb järgida [nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid](#). Nõuetele vastavuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid ja järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid.

2015. aastast on nõuetele vastavuse süsteemi alused kehtestatud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1306/2013](#) artiklites 91-101 ja lisa II-s, [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) nr 640/2014](#)

artiklites 37-41, [komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 809/2014](#) artiklites 64- 75 ning [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse](#) §-des 32-34.

Nõuetele vastavuse süsteem koosneb kahest osast:

- maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded;
- kohustuslikud majandamisnõuded.

Nõuetele vastavus kehtib piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotlejatele.

Nõuetele vastavuse süsteem ei kehti väiketootjate skeemis osalejatele ja üleminekutoetuste taotlejatele.

Toetuse saaja peab järgima nõudeid oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal kogu kalendriaasta jooksul. Nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide nõuetele vastavuse süsteemiga seotud toetuste summat.

NB! Põhjalikum info nõuetele vastavuse süsteemi kohta on avaldatud [PRIA kodulehel](#)

2.3. Nõuded piimalehma kasvatamise otsetoetuse saamiseks

PTK toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes täidab punktides 2.1 toodud nõudeid. Toetust võib taotleda loomapidaja, kes põllumajandusloomade registri andmete kohaselt kasvatab taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga kuni 400 piimalehma ja piimalehmade arv ei suurene üle 400 piimalehma kuni 8. maini. Põllumajandusloom, kelle kohta toetust taotletakse, peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud ja põllumajandusloomade registris registreeritud. Kui karjas on üle 400 piimalehma, siis kari ei ole piimalehma kasvatamise otsetoetuse toetusõiguslik ning toetust ei määrata.

Piimalehmaks loetakse piimatõugu lehma, kui tal on asjaomase tõu tunnused. Piimatõuks loetakse järgmised tõud: eesti holstein (EHF), eesti punane (EPK), eesti maatõug (EK), šviitsi (AP), äärširi (FA), dzörssi (JER). Nimetatud tõugudesse kuuluvaks loetakse asjaomaste tõutunnustega loomad. Piimatõuks ei loeta piimalehma, kes on saadud lihatõuga ristamisel ja kuulub lihatootmiseks peetavate loomadega samasse karja.

Taotleja peab oma karjas pidama taotlusel märgitud arvul nõuetekohaseid piimalehmasid taotluse esitamise päevast kuni 8. maini 2019. Karjas võib olla taotlusel märgitud arvust vähem põllumajandusloomi, kui see on tingitud pärast taotlemist ilmnenuv vääramatust jõust või erandlikest asjaoludest (Vt p 4.3.4).

2.4. Väikepõllumajandustootjate kavaga liitumisest loobumine

Väikepõllumajandustootjate kavaga (edaspidi VPT) on liitunud taotleja, kes 1. - 15. augustini 2015. a esitas PRIA-le VPT toetuse taotluse väikepõllumajandustootjate kavaga liitumiseks. VPT kavaga liitunud taotleja, kes esitab loomakasvatuse toetuste taotluse või pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning taotleb otsetoetusi, jätkab kavaga osalemist seni, kuni ta ei ole teinud nimetatud taotlustel kavaga osalemisest loobumise märget.

VPT kavast on võimalik loobuda ja selleks esitab taotleja PRIA-le kas loomakasvatuse toetuste taotlemise perioodil loomakasvatuse toetuste taotluse või pindalatoetuste taotlemise perioodil pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse, kus märgib, et loobub väikepõllumajandustootjate kavaga osalemisest.

Pane tähele!

- Kui taotleja loobub VPT kavast osalemisest, siis edaspidi enam selle kavaga liituda ei ole võimalik, kuna VPT kavaga sai liituda vaid 2015. aastal.
- Kui taotleja märgib ühel kõnealustest taotlustest VPT kavast loobumise, siis arvestatakse, et taotleja loobub VPT kavast nii looma- kui pindalapõhiste otsetoetuste osas.
- Esitatud alustoetuste taotluse tagasivõtmine ei tühistab VPT kavast loobumist.
- VPT kavast loobumise teavituse saab teha kuni otsetoetuste taotluste hilinenult esitamise perioodi lõpuni (15. juunini), hiljem esitatud avaldusi ei arvestata
- VPT kavaga liitumine on füüsilise või juriidilise isiku põhine ja kavaga liitumine ei ole päritav ega üleantav.
- Kui VPT-ga liitunud isik muudab oma juriidilist vormi (nt FIE-st OÜ-ks) ja soovib VPT kavaga jätkata, siis tuleb sellest vabas vormis teavitada PRIAt.

VPT toetuse summa kujuneb taotletud otsetoetuste ühikumäärade ning taotletud ühikute järgi ning see summa saab olla kuni 1250 eurot. Kui otsetoetuste summa kokku on suurem kui 1250 eurot, siis vähendatakse toetust kuni 1250 euroni.

Otsetoetused on:

piimalehma kasvatamise otsetoetus – PTK;

ühtne pindalatoetus – ÜPT;

kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus (rohestamine) – ROH;

noore põllumajandustootja toetus – NPT;

puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus – PKV.

VPT toetuse taotleja ei pea täitma otsetoetuste osas nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid ning ta on vabastatud rohestamise toetuse tavade järgimisest. Siiski, MAK 2014- 2020 pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlemisel peab taotleja nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid järgima.

Andmed taotleja kasutuses oleva põllumajandusmaa kohta

Kui PTK toetuse taotleja kasutab taotluse esitamise aastal põllumajandusmaad, aga ei taotle ühtegi pindalatoetust, tuleb tal pindalatoetuste taotlemise perioodil (taotluste vastuvõtt on 2019. a maikuus) esitada pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus, kus ta märgib andmed kogu põllumajandusmaa kohta, mida tal on õigus kasutada, sealhulgas andmed püsirohumaa ja kasvatatavate põllumajanduskultuuride kohta. Teisele isikule välja renditud maad taotlusele ei märgita.

3. LOOMAKASVATUSE ÜLEMINEKUTOETUS

3.1. Loomakasvatuse üleminekutoetuse üldised nõuded

Loomakasvatuse üleminekutoetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega põllumajanduslikus majapidamises.

Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) nr 1307/2013](#) artikli 4 alusel põllumajandustoodete kasvatamine või tootmine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine või põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ilma tavapärasest erinevaid

põllumajandusmeetodeid või -masinaid vajava ettevalmistava tegevuseta.

Põllumajanduslik majapidamine loomakasvatuse üleminekutoetuse tähenduses on põllumajandustootja juhitud Eestis asuvad põllumajanduslikud tootmisüksused, kus:

- 1) on vähemalt üks hektar põllumajandusmaad, mis on taotluse esitamise aastale eelnenud aasta 31. detsembri seisuga ühtse pindalatoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud või mida taotleja tõendab muul viisil, või
- 2) kasvatati põllumajandusloomade registri andmete alusel taotluse esitamise aastale eelnenud aasta 31. detsembri seisuga vähemalt ühele loomühikule vastaval hulgal põllumajandusloomi (veised, lambad, kitsed) või kelle olemasolu tõendab taotleja muul viisil.

3.2. Nõuded ammlehma kasvatamise üleminekutoetuse saamiseks

Toetust võib taotleda loomapidaja, kes täidab punktis 3.1. toodud loomakasvatuse üleminekutoetuse üldisi nõudeid ja kasvatab põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga vähemalt ühte ammlehma. Ammlehmaks loetakse lihatõugu lehma või lehmullikat ning lihatõuga ristamisel saadud lehma või lehmullikat. Lehmullikaks loetakse vähemalt 8 kuu vanust poegimata veist.

- Ammlehm, kelle kohta toetust taotletakse, peab olema 2. märtsi 2019. aasta seisuga vähemalt 8 kuu vanune ja hiljemalt 2. märtsi 2019. aasta seisuga registreeritud taotleja nimele PRIA põllumajandusloomade registris.
- Ammlehm peab kõrvas olema nõuetekohased loetavad kõrvamärgid, kanded loomade kohta peetavas arvestuses (karjaraamatus) ja veisepassis peavad olema täielikud ja tõesed ning vastavuses põllumajandusloomade registrile esitatud andmetega. Soovitusliku karjaraamatu vormi (karjaarvestuse vorm veistele) leiab PRIA kodulehelt www.pria.ee/et/Registrid/Loomade_register/Taotlusvormid.
- **Toetusõiguslikud on järgmised lihase tõud:** hereford (Hf), limusiin (Li), aberdiin-angus (Ab), šarolee (Ch), šoti mägiveis (Hc), piemont (Pi), hele tõug (Ba), simmental (Si), belgia sinine (Bb), dexter (De), galloway (Ga), aubrac (Au), saksa šorthorn, (SH) salers (SA), tirooli hall (GR) või wagyu (WA). Nimetatud tõugudesse kuuluvaks loetakse asjaomaste tõutunnustega loomad. Kuna PRIA teeb kontrolli põllumajandusloomade registris olevate andmete alusel, siis kontrollige eelnevalt, et lihatõugu loom oleks registreeritud õige tõutähisega.
- Taotleja peab taotluse esitamise päevast kuni 8. maini 2019. ehk pidamisperioodi jooksul pidama oma karjas loomakasvatuse toetuste taotluse ammlehmade loetelu veerus 5 taotluseluseks märgitud ammlehmi ja lehmullikaid. Karjas võib olla taotlusel märgitud arvust vähem põllumajandusloomi, kui see on tingitud pärast taotlemist ilmnenuid vääramatust jõust või erandlikest asjaoludest (Vt p 4.3.4.).

Pane tähele!

- Ammlehma kasvatamise üleminekutoetuse taotlemisel loomakasvatuse toetuste taotlusele märgitud ammlehma ja lehmullikat asendada ei saa.

Toetusõiguslike ammlehmade loetelu on näha e-PRIA taotlusvormil. Loetelus olevate ammlehmade andmed tuleb taotlejal kontrollida. Taotleja märgib ammlehma kasvatamise üleminekutoetuse taotlemiseks ammlehmade loetelu veerus 5 taotluselused ammlehmad, veiste arv tekib taotlusvormi lahtrisse 2.1. automaatselt pärast ammlehmade loetelus taotlemismärgete tegemist.

Kui mõnele ammlehmale toetust ei soovita, jääb veerg 5 tühjaks.

3.3. Nõuded ute kasvatamise üleminekutoetuse saamiseks

Toetust võib taotleda taotleja, kes täidab punktis 3.1. toodud loomakasvatuse üleminekutoetuse üldisi nõudeid ja kasvatab põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga vähemalt kümnet selle toetuse jaoks toetusõiguslikku utte.

- Utt, kelle kohta toetust taotletakse, peab olema hiljemalt 2019. aasta 2. märtsi seisuga registreeritud taotleja nimele PRIA põllumajandusloomade registris.
- Toetust saab taotleda vähemalt 10 ute kohta, kes hiljemalt 2019. aasta 27. aprilli seisuga (kaasa arvatud) on vähemalt ühe aasta vanused.
- Uutel peavad olema kõrvas nõuetekohased loetavad kõrvamärgid. Kanded loomade kohta peetavas arvestuses (karjaraamatus) peavad olema täielikud ja tõesed ning vastavuses põllumajandusloomade registrile esitatud andmetega. Soovitusliku karjaraamatu vormi (karjaarvestuse vorm lammastele ja kitsedele) leiab PRIA kodulehelt www.pria.ee/et/Registrid/Loomade_register/Taotlusvormid.
- Taotleja peab loomakasvatuse toetuste taotluse esitamise päevast kuni 8. maini 2019 ehk pidamisperioodi jooksul pidama oma karjas loomakasvatuse toetuste taotlusele märgitud arvul nõuetele vastavaid uttesid. Karjas võib olla taotlusel märgitud arvust vähem põllumajandusloomi, kui see on tingitud pärast taotlemist ilmnenuid vääramatust jõust või erandlikest asjaoludest (Vt p 4.3.4.).

Taotleja märgib ute kasvatamise üleminekutoetuse taotlemiseks uttede arvu taotlusvormi lahtrisse 2.2. Antud punkti juures on lisainfo taotleja toetusõiguslike loomade kohta, kuid andmed tuleb taotlejal kontrollida.

3.4. Nõuded piima üleminekutoetuse saamiseks

Toetust võib taotleda taotleja, kes täidab punktis 3.1. toodud loomakasvatuse üleminekutoetuse üldisi nõudeid, taotlejale määratud või teiselt isikult üle võetud ja PRIA-le teavitatud piima täiendava otsetoetuse toetusõiguse alusel. Piima täiendava otsetoetuse toetusõiguse määramise aluseks 1. jaanuaril 2010 olid taotlejale 2007. aasta 31. märtsi seisuga määratud piima tootmiskvoodi kilogrammid.

Taotleja teeb nimetatud toetuse taotlemise kohta märke taotlusvormi lahtrisse 2.3. Taotleja ei märgi loomakasvatuse toetuste taotlusele temale määratud või teiselt isikult üle võetud toetusõiguste arvu ega kindlaks määratud piima tootmiskvoodi kilogramme, vaid ainult oma soovi nimetatud toetust taotleda. Selle punkti juures on lisainfo taotleja toetusõiguste ühikute arvu kohta. PRIA avaldab teabe toetusõiguste kohta oma [veebilehel](#), samuti on taotlejale tema toetusõiguste andmed nähtavad e-PRIA teenuses „Pindalatoetused“ – „Andmete esitamine“ – „Täiendava otsetoetuse toetusõiguste vaatamine ja üleandmine“.

Piima täiendava otsetoetuse toetusõigust saab teisele isikule üle anda ehk võõrandada või pärida. Isik, kes on omandanud piima täiendava otsetoetuse toetusõiguse, esitab võõrandamiskokkuleppe kohta PRIA-le teate hiljemalt koos taotlusega (vt p 3.7).

3.5. Nõuded veise üleminekutoetuse saamiseks

Toetust võib taotleda taotleja, kes täidab punktis 3.1. toodud loomakasvatuse üleminekutoetuse üldisi

nõudeid, taotlejale määratud või teiselt isikult üle võetud ja PRIAle teavitatud veise täiendava otsetoetuse toetusõiguse alusel. Veise täiendava otsetoetuse toetusõiguse määramise aluseks 1. jaanuaril 2010 oli taotlejale 2006. aastal veise kasvatamise täiendava otsetoetuse menetlemise käigus kindlaks määratud veiste loomühikud ja ammlehma kasvatamise täiendava otsetoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud nende piimalehmade loomühikud, kes olid 14. veebruaril 2006. aasta seisuga lihaveiste jõudluskontrolli all ja kellel oli nimetatud tähtpäevale eelnenud aasta jooksul sündinud vähemalt 50%-lise lihatõu veresusega vasikas.

Taotleja teeb nimetatud toetuse taotlemise kohta märke taotlusvormi lahtrisse 2.4. Taotleja ei märgi loomakasvatuse toetuste taotlusele temale määratud või teiselt isikult üle võetud toetusõiguste arvu ega loomühikuid, vaid ainult oma soovi nimetatud toetust taotleda. Antud punkti juures on lisainfo taotleja toetusõiguste ühikute arvu kohta. PRIA avaldab teabe toetusõiguste kohta oma [veebilehel](#) samuti on taotlejale tema toetusõiguste andmed nähtavad e-PRIA teenuses „Pindalatoetused“ – „Andmete esitamine“ – „Täiendava otsetoetuse toetusõiguste vaatamine ja üleandmine“.

Veise täiendava otsetoetuse toetusõigust saab teisele isikule üle anda ehk võõrandada või pärida. Isik, kes on omandanud veise täiendava otsetoetuse toetusõiguse, esitab võõrandamiskokkuleppe kohta PRIAle teate hiljemalt koos taotlusega (vt p 3.7.).

3.6. Nõuded ute üleminekutoetuse saamiseks

Toetust võib taotleda taotleja, kes täidab punktis 3.1 toodud loomakasvatuse üleminekutoetuse üldisi nõudeid, temale määratud või teiselt isikult üle võetud ja PRIAle teavitatud ute täiendava otsetoetuse toetusõiguse alusel. Ute täiendava otsetoetuse toetusõiguse määramise aluseks 1. jaanuaril 2010 oli taotlejale 2007. aastal ute kasvatamise täiendava otsetoetuse menetlemise käigus kindlaks määratud uttede arv, mis ei olnud väiksem kui kümme.

Taotleja teeb nimetatud toetuse taotlemise kohta märke taotlusvormi lahtrisse 2.5. Taotleja ei märgi loomakasvatuse toetuste taotlusele temale määratud või teiselt isikult üle võetud toetusõiguste arvu ega loomühikuid, vaid ainult oma soovi nimetatud toetust taotleda. Antud punkti juures on lisainfo taotleja toetusõiguste ühikute arvu kohta. PRIA avaldab teabe toetusõiguste kohta oma [veebilehel](#), samuti on taotlejale tema toetusõiguste kohta andmed nähtavad e-PRIA teenuses „Pindalatoetused“ – „Andmete esitamine“ – „Täiendava otsetoetuse toetusõiguste vaatamine ja üleandmine“.

Ute täiendava otsetoetuse toetusõigust saab teisele isikule üle anda ehk võõrandada või pärida. Isik, kes on omandanud ute täiendava otsetoetuse toetusõiguse, esitab võõrandamiskokkuleppe kohta PRIAle teate hiljemalt koos taotlusega (vt p 3.7).

3.7. Täiendava otsetoetuse toetusõigused

Täiendava otsetoetuse toetusõigused põhinevad ajaloolistel ehk varasemate taotlusperioodide andmetel põllumajandusministri asjaomase aasta määrustes sätestatud korras kindlaks määratud ühikutel.

PRIA määras täiendava otsetoetuse toetusõigused isikutele 1. jaanuaril 2010. Alates 2013. aastast loetakse täiendava otsetoetuse toetusõigusi vastava üleminekutoetuse toetusõigusteks.

Täiendava otsetoetuse toetusõigused on üleantavad ehk neid on võimalik võõrandada ja pärida. Omandatud täiendava otsetoetuse toetusõiguste ülevõtmise kohta tuleb PRIAle esitada täiendava otsetoetuse toetusõiguste üleandmise-ülevõtmise teade koos loomakasvatuse toetuste taotlusega, et üle võetud toetusõiguste ühikuid arvestataks toetuse määramisel ja maksmisel. Toetusõigusi saab üle

anda kas e-PRIA teenuses „Pindalatoetused“ – „Andmete esitamine“ – „Täiendava otsetoetuse toetusõiguste vaatamine ja üleandmine“ või esitada vorm PT52 (toetusõiguste üleandmise-ülevõtmise teade, kättesaadav http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/loomakasvatus/lot_2019/) e-PRIA teenuse „Dokumendi üleslaadimine (loomatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu. Toetusõiguste üleandmise-ülevõtmise teade tuleb esitada hiljemalt taotluse esitamise aasta 21. märtsiks. Dokumentide esitamata jätmisel või hiljem esitamisel ei teki taotlejal õigust üle võetud ühikute eest taotluse esitamise aastal toetust saada.

Võõrandamise teel saadud toetusõigusi ei ole võimalik teistkordselt üle anda, välja arvatud ülenejale ja alanejale sugulasele ning külgjoones sugulasele ja abikaasale, kui on toimunud põllumajandusliku majapidamise üleandmine samale isikule. See piirang on kehtestatud selleks, et soodustada eeskätt põlvkondade vahetust ja toetusõiguste jäämist põllumajandusega tegelevatele isikutele. Nimetatud piirang ei kehti juhtudel, kui tegemist on toetusõiguse pärimisega.

Toetusõiguse pärimise korral on samuti vaja esitada PRIAle täiendava otsetoetuse toetusõiguste üleandmise-ülevõtmise teade (vorm PT52) ja lisaks pärimisõigust tõendavad dokumendid, milleks on lihtkoopia pärimistunnistusest, sundosa saaja tunnistusest või tunnistuse kavandist (vt [pärimisseadus](#) § 171, 173, 174).

Kui toetusõiguse määramise aluseks olnud põllumajandusmaa või –loom oli renditud või muul õiguslikul alusel isiku kasutuses, siis kasutusõiguse lõppedes ei lähe toetusõigus üle uuele põllumajandusmaa või –looma omanikule.

Toetusõigused on isikupõhised ja nende üleandmine teisele isikule on vabatahtlik.

4. TAOTLUSE ESITAMINE, VASTUVÕTMINE JA MENETLEMINE

4.1. Kliendiks registreerumine

Kõik toetuste taotlejad peavad olema kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *register*).

Kui Te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha uue e-PRIA iseteeninduskeskkonnas <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses "Kliendi andmed". Uude e-PRIAsse saab siseneda ID-kaardi või mobiil-IDga.

NB! Alates 6.02.2019 on e-PRIAsse võimalik sisse logida ka TARA-teenuse kaudu. TARA (turvaline autentimine asutuste e-teenustesse) kaudu saab e-PRIAsse sisse logida kasutades ID-kaarti, Mobiil-IDd või pangalinki. Lisaks on võimalik e-PRIAsse sisse logida Euroopa Liidu kodanikel kasutades nende päritoluriigi autentimisvahendeid.

Uues e-PRIAs tehtud andmete muudatused jõustuvad kohe, kuid vanasse e-PRIAsse jõuavad uued andmed 15 minuti pärast.

Kui registrisse kantud andmed on muutunud, peab taotleja esitama registrikande muutmise avalduse 15 päeva jooksul andmete muutumisest arvates. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIAl taotluste osas täiendavate küsimuste tekkimise korral taotlejatega operatiivselt ühendust võtta ja tagada ka toetuste kiire ja korrektne menetlemine.

Kindlasti palume taotlejal üle kontrollida oma e-posti aadress PRIA registris. Andmeid saab kontrollida ja muudatustest teatada uue e-PRIA teenuse abil.

4.2. Taotluse esitamine

Alates 2018. aastast saab piimalehma kasvatamise otsetoetust, ammalehma ja ute kasvatamise ning veise, piima ja ute üleminekutoetuse taotlusi esitada ainult elektrooniliselt vana e-PRIA kaudu.

e-PRIA portaali saate siseneda PRIA kodulehe kaudu (www.pria.ee). Kodulehelt ja vana e-PRIA portaalist leiate [vajalikud juhendid](#). e-PRIAsse sisenemiseks on kliendil vaja ID-kaarti ja selle PIN-koode. Lisaks on võimalik e-PRIAsse siseneda Mobiil-IDga ja läbi TARA-teenuse pangalingi abil. Lisaks on võimalik e-PRIAsse sisse logida Euroopa Liidu kodanikel kasutades nende päritoluriigi autentimisvahendeid.

Toetuse saamiseks peab taotleja esitama taotlusperioodil 2.-21. märtsini 2019. a. elektrooniliselt loomakasvatuse toetuste taotluse (PT51) ning märkima nende loomade arvu, kelle kohta ta toetust taotleb või vastava toetuse taotlemise märke kui see on asjakohane. Ainsana nimetatud toetustest on võimalik PTK toetust taotleda ja taotlust esitada ka hilinemise perioodil. Hilinenud taotluste vastuvõtmise aeg on 22. märtsist kuni 15. aprillini 2019. a. Hilinenud taotluste puhul vähendatakse toetust 1% iga hilinenud tööpäeva kohta. Kui taotlus on esitatud nädalavahetusel või riigipühapäeval, loetakse hilinenud päevade arvestamisel taotlus esitatuks nädalavahetusele või riigipühapäevale järgneval esimesel tööpäeval.

PTK toetuse taotleja, kes ei soovi taotleda pindalatoetusi, peab siiski lisaks loomakasvatuse toetuste taotlusele esitama elektrooniliselt vana e-PRIA kaudu pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ajavahemikus 2. mai kuni 17. juuni 2019. a., täites nõuetele vastavuse küsimustiku ning põldude loetelu, kus ta märgib andmed põllumajandusmaa kohta, mida ta kasutab, sealhulgas andmed püsirohuma ja kasvatatavate põllumajanduskultuuride kohta.

Taotlusi saab esitada ka PRIA maakondlikes teenindusbüroodes olevate kliendarvutite kaudu.

PRIA teenistujad ei tohi taotlejaile taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada, küll aga võib nende käest küsida teavet üldise informatsiooni, õigusaktide, e-PRIA kasutamise jms kohta. Kliendarvuti kasutamiseks ja taotluse esitamiseks soovitame broneerida aeg PRIA kodulehel <http://www.pria.ee/broneering/>, infotelefonil 737 7679 või maakondliku teenindusbüroo telefonil. Teenindusbürood on avatud esmaspäevast neljapäevani kl 9.00-16.00.

Taotluse esitamiseks võtke kaasa ID-kaart ja selle PIN-koodid.

e-PRIAs näeb klient enda eelmis(t)el aasta(te)l e-PRIA kaudu esitatud taotlusi „Dokumendid“ menüüst „Esitatud“ alt alates aastast 2012. Kõik taotlusega seotud dokumendid on nähtavad alajaotuses „Dokumendiga seotud failid“.

Lisaks loomatoetuste taotlusele saate e-PRIAs esitada ka toetuste taotlemiseks vajalikke muid andmeid/dokumente teenuse „Dokumendi üleslaadimine (loomatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

Pärast vastuvõtuperioodi, s.o üleminekutoetustel pärast 21. märtsi ja piimalehma kasvatamise otsetoetusel pärast 15. aprilli esitatud taotlusi menetlusse ei võeta.

Vajadusel saab taotlemise ja e-PRIA kasutamise kohta nõu küsida PRIA otsetoetuste infotelefonil 7377 679. Maakondlike teenindusbüroode kontaktandmed leiate PRIA kodulehelt <http://www.pria.ee/et/pria/teenindusbrood>.

Taotluse eduka esitamise korral kuvatakse teade esitamise kohta ja taotluse number ehk viitenumber. Kui taotlus on saanud viitenumbri, siis on see dokument PRIAs arvele võetud ja andmed PRIA-le edastatud.

4.3. Taotlusel esitatud andmete muutmine või taotluse menetlemise lõpetamine

Taotleja saab oma taotluse andmeid muuta ja annulleerida vanas e-PRIAs „Dokumendid“ alajaotusest valides esitatud dokumentide hulgast selle dokumendi, mida ta soovib muuta või annulleerida.

4.3.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine

- Piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotluses esitatud loomade arvu on võimalik suurendada kuni 15. aprillini.
- Üleminekutoetuste taotluses esitatud loomade arvu on võimalik suurendada või toetuste taotlemise märkeid lisada kuni 21. märtsini.
- Taotluse saab osaliselt või tervenisti tagasi võtta kuni kohapealse kontrolli toimumiseni või kohapealsest kontrollist teatamiseni, PRIA leitud vigadest teadaandmiseni või toetuse määramise otsuse tegemiseni. Taotluses esinevate puuduste tähtaegselt kõrvaldamata jätmisel jätab PRIA taotluse või muudatuse läbi vaatamata. Toetusnõuetega seonduvate muudatuste tähtaegselt tegemata jätmisel rakendab PRIA õigusaktides sätestatud vähendamisi ja väljaarvamisi.
- Taotleja peab PRIAt 10 tööpäeva jooksul kirjalikult teavitama pärast taotluste esitamist tekkinud olulistest muudatustest (nt muutub loomade arv, mille kohta ta toetust taotleb) ja nõuete täitmist takistavatest asjaoludest. Nii on võimalik hoiduda järgnevatest arusaamatustest, toetussumma vähendamisest, täiendavatest halduskaristustest või toetussummast ilmajäämisest.

4.3.2. Taotluse menetlemise lõpetamine (annulleerimine)

Taotluse või toetusliigi menetlemist on võimalik lõpetada e-PRIA kaudu kuni kohapealse kontrolli toimumiseni või kohapealsest kontrollist teatamiseni, PRIA leitud vigadest teadaandmiseni või toetuse määramise otsuse tegemiseni. Taotluse annulleerimisel on taotleja samas seisus, nagu enne taotluse esitamist - ta saab esitada uue taotluse taotluste vastuvõtmise perioodi jooksul, kuid mitte hiljem.

4.3.3. Ilmsed vead

Ilmsete vigade parandamine loomatoetuste taotlusel võib toimuda taotleja avalduse alusel või PRIA ettepanekul. Enne parandamist peab PRIA teenistuja veenduma, et tegemist on ilmse veaga, mida tehes taotleja käitus heauskselt ja ausalt. Ilmseteks vigadeks saab lugeda vigu, mida saab kontrollida registri andmete alusel või mis ilmnevad toetuse taotluse eri andmeid võrreldes, või kui viga on tehtud näiteks numbrite vales järjekorras kirjutamisel (169 asemel 196). Ilmseteks vigadeks ei loeta vigu, mis on toetuse suurust määravates arvudes.

4.3.4. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud

Vääramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks. Vääramatu jõu ja erandlike asjaolude hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel

ilmnenud asjaolusid.

Vääramatu jõuna käsitletakse näiteks järgmiseid juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusettevõtte olulise osa sundvõõrandamine, kui kohustuse võtmise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
- loomakasvatushoone hävimine õnnetuse tagajärjel;
- kogu või osa põllumajandustootja karja kahjustav loomataud;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt.
- loom on taotleja tahte vastaselt karjast välja viidud ja taotlejal on selle tõendamiseks Politsei- ja Piirivalveametile esitatud avalduse ärakiri;
- loom on haiguse või õnnetuse tõttu surnud või veterinaarsetel näidustustel hukatud ning taotlejal on selle tõendamiseks veterinaararsti kirjalik kinnitus.

Vääramatu jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks kui taotlejal on maa kasutamiseks või loomade pidamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist vääramatu jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohtusse [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) korras.

Vääramatust jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIAt teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. Teavituse tulemusena on PRIAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust (nt ei ole vääramatu jõud looma realiseerimine majandustegevusest tulenevalt) ja arvestada sellega toetusenõuete hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtjaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei pruugi vabastada teda nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevast tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele.

4.4. Taotluse kontrollimine

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Kontrollitakse, kas taotleja ja taotluselused loomad vastavad toetusõiguslikkuse ning nõuetele vastavuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse nõuetega sätestatud dokumente. PRIA viib administratiivset kontrolli läbi eelkõige elektrooniliste vahendite kaudu, sh riskikontroll, mille käigus kontrollitakse peamiselt toetusõiguslikkuse tingimuste täitmist. Administratiivset kontrolli tehakse kõikide esitatud taotluste üle.

4.4.1. Administratiivne kontroll

Administratiivselt kontrollitakse:

- PTK toetuse taotlemisel nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist ja kas taotleja on aktiivne põllumajandustootja;
- kas PTK toetuse taotleja nimel on 2. märtsist 8. maini 2019. aasta seisuga PRIA põllumajandusloomade registris registreeritud kuni 400 piimalehma;
- kas AMM ja UTT toetuse taotlejal on 2. märtsist 8. maini taotlusel märgitud arvul loomi ja kas AMM toetuse taotlemisel on antud perioodil alles konkreetset loomad, kelle kohta toetust taotleti;
- kas taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimusi kunstlikult, jagades suurema piimalehmade karja lähikondlaste või endaga seotud ettevõtete vahel toetuse saamise tingimustele

vastamiseks;

- kas üleminekutoetuse taotleja omab hiljemalt taotlusaasta 21. märtsi seisuga üleminekutoetuse toetusõigust ja tegeleb põllumajandusliku tegevusega põllumajanduslikus majapidamises.

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse abil ja vajaduse korral kohapealne kontroll, või saadetakse järelepärimine taotlejale.

4.4.2. Kohapealne kontroll

Kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad üleminekutoetustel maikuu lõpuni, PTK toetuse puhul augustikuu lõpuni. Nõuetele vastavuse kontrollle tehakse aastaringelt.

4.4.2.1. Loomatoetuste kohapealne kontroll

PTK, AMM ja UTT toetuse puhul kontrollitakse:

- Loomade märgistust.
- Kas loomade üle peetakse arvestust (karjaraamat). Loomade kohta peetavas karjaraamatus peab olema kirjas looma registrinumber, sünniaeg, sugu, tõug, hukkamise või hädatapmise kuupäev, karja ja karjast välja liikumise kuupäevad, ostja ja müüja nimed ja aadressid ning ehitiste registreerimisnumbrid, kust loom saabus või kuhu viidi. Samuti kontrollitakse, kas kanded loomade kohta peetavas arvestuses ja veisepassis on täielikud ja tõesed ning vastavuses põllumajandusloomade registrile esitatud andmetega.
- Veiste puhul kontrollitakse veisepasside olemasolu, milles peavad sisalduma kanded omaniku (k.a loomaomaniku allkiri), tema aadressi, looma karja toomise kuupäeva ning selle ehitise kohta, kuhu loom tuuakse.
- Alates 01.01.2018 ei väljastata hukkunud looma saatmisel loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemisse ettevõttesse (käitleja) enam veterinaartõendit 5T. Põllumajanduslooma korjuse utiliseerimisele saatmisel tuleb juriidilistel isikutel ja FIE-del esitada sellekohane [taotlus](#) põllumajandusloomade registrile ning loomade käitleja juurde jõudmist peab käitleja kinnitama. Taotlus tuleb loomapidajal registrile esitada enne käitleja juurde saatmist. Füüsilisest isikust loomapidaja võib esitada taotluse sarnaselt äriühingutega ja FIE-dega aga taotluse mitte esitamise korral on kohustus esitada vastavad andmed põllumajandusloomade registrisse kandmiseks käitlejal. Andmed tuleb käitlejal registrile esitada 7 päeva jooksul alates korjuse käitleja ettevõttesse vastuvõtmise päevast.

Juhul, kui loom on hukkunud või on tehtud hädatapp, peab loomatoetuste taotlejal vaatamata veterinaartõendite väljastamise korra muudatusest olema kohapeal esitamiseks tegevusloaga veterinaararsti kirjalik kinnitus või veterinaartõendi koopia. Kui loom on kaduma läinud, peab taotlejal olema koopia looma kadumise kohta politseile esitatud avaldusest. Kõigil neil juhtudel tuleb 7 kalendripäeva jooksul teavitada PRIA loomade registrit.

Kui kohapealsest kontrollist on taotlejale ette teatatud, tuleb taotlusalused loomad hoida või ajada kokku selliselt, et loomade tervist kahjustamata oleks võimalik kontrollida kõrvamärkide numbreid. Kui mitme loomapidaja loomad on ühes karjas, siis tuleb kontrolli ajaks eraldada kontrollivalimis oleva taotleja kari. Lisaks tuleb taotlejal koondada kõik sama liiki loomad, et kontrollida vastavust põllumajandusloomade registrile (näiteks taotleja majapidamises on veised ning lambad, kuid toetust on taotletud vaid veistele - taotlejal tuleb kõik veised kokku ajada, sh noorloomad ja pullid, kui taotletakse PTK toetust. AMM toetuse puhul tuleb kokku ajada taotlusalused loomad. Juhul, kui taotleja ei täida käesolevas lõigus toodud nõudeid, võidakse lugeda, et ta ei võimalda kohapealset

kontrolli läbi viia, ning taotlus jäetakse rahuldamata.

4.4.2.2. Nõuetele vastavuse kohapealne kontroll

Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete täitmist kontrollivad PRIA, Veterinaar- ja Toiduamet (VTA), Keskkonnainspeksioon (KKI) ning Põllumajandusamet (PMA), igauks oma pädevuse piires.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastavad inspektor ja taotleja või tema esindaja. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja kohapealse kontrolli läbiviimist ja et ta on tutvunud kohapealse kontrolli raames tuvastatud leidudega (allkiri ei tähenda nõustumist kontrolli tulemustega). Kui kohapealses kontrollis on tuvastatud eiramisi, siis saadetakse taotlejale kontrollaruande koopia postiga või taotleja soovil tema aruandele märgitud e-posti aadressil.

Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või kohapealse kontrolli tulemuste kohta, siis saab need esitada kirjalikult 15 kalendripäeva jooksul arvates kontrolli toimumisest või kontrollaruande koopia kättesaamisest aadressil PRIA, Otsetoetuste osakond, kontrollibüroo, Tähe 4, 51010 Tartu.

4.5. Piimalehma kasvatamise otsetoetuse vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused

Toetuse vähendamise alused

Kui taotlus esitatakse hilinenult ajavahemikul 22. märtsist kuni 15. aprillini, vähendatakse toetust 1% iga hilinetud tööpäeva kohta.

Kui taotlusel märgitud loomade arv erineb kindlaksmääratud loomade arvust, arvestatakse toetus taotlejale järgmiselt:

Taotlusel esitatud ja kindlaksmääratud loomade vahe	Toetuse määra vähendamine
Kindlaksmääratud loomade arv taotleja karjas on suurem kui taotlusel esitatud loomade arv.	Toetus määratakse taotluses märgitud loomade andmete alusel, kui kindlakstehtud loomade arv ei ületa meetme osas kehtestatud maksimaalset loomade arvu.
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on kuni kolm looma.	Toetust vähendatakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi määratud protsendi* võrra.
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ja määratud protsent* ei ületa 10.	Toetust vähendatakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi määratud protsendi* võrra.
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ja määratud protsent* on suurem kui 10, kuid ei ületa 20.	Toetust vähendatakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi kahekordse määratud protsendi* võrra.

* **Määratud protsent** - vähendamise aluseks on protsent, mille arvutamiseks jagatakse taotluses märgitud loomade arv, mille osas on avastatud eeskirjade eiramisi, kindlaksmääratud loomade arvuga ja korrutatakse sajaga.

PTK toetust taotletakse loomade arvu alusel, mitte konkreetsetele loomadele, mistõttu loetakse

eeskirjade eiramisega loomadeks ka need loomad, kes oleksid potentsiaalselt toetusõiguslikud, kuid kelle osas leitakse rikkumine (nt on puudu kõrvamärgid). Samuti loetakse eeskirjade eiramisega loomadeks sellised loomad, kelle osas on pidamisperioodi jooksul rikutud loomade registreerimise ja identifitseerimise nõudeid, sh loomade liikumise nõutust hilisem teavitamine.

Näide:

Taotletud loomade arv	Registris olevate loomade arv (02.03 seis)	Pidamisperioodil registris olevate loomade arv (08.05)	Kohapealses kontrollis kindlaks tehtud nõuetekohaste loomade arv	Kohapealses Kontrollis tuvastatud mitte- nõuete- kohaste loomade arv	Loomade erinevuse arvestus
60	80	80	70	30	Kuna taotletud on vähemal arvul loomadele, kui menetluse käigus kindlaks tehtud, võetakse toetuse jaoks kindlakstehtud loomadena aluseks väiksem kahest ehk taotletud loomade arv: $30/60 * 100 = 50\%$, mis tähendab, et taotleja jääb toetusest ilma ning lisaks kohaldatakse lisakaristust komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 640/2014 artikli 31 lõike 2 viimase lõigu alusel 30 loomale vastava summa ulatuses

Loomapidaja kohustus teatada PRIA loomade registrile 7 kalendripäeva jooksul põllumajandusloomadega seotud sündmustest ([KM 6–8 Loomade identifitseerimine ja registreerimine](#)) kehtib üle kümne aasta ja on alates 2010. a üks osa nõuetele vastavuse süsteemi nõuetest.

Palume pöörata tähelepanu järgmistele asjaoludele:

- märgistamata loomade ostmise toob kindlasti kaasa rikkumise, kuna loom märgistatakse ettenähtust hiljem. Märgistamata looma ei või karjast välja viia ja igal juhul tuleb enne looma ostmist eelmisel loomapidajal lasta loom märgistada;
- looma hukkumise või kadumise korral palub PRIA märkida teatisele selle kuupäeva, millal kadumine või hukkumine tegelikult avastati, mitte oletada, millal see juhtuda võis.
- looma tapamajja viimisest ja looma esmakordselt poegimisest, kui järglast ei olnud võimalik märgistada, tuleb samuti teavitada 7 kalendripäeva jooksul pärast sündmuse toimumist.

Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Nõuetele vastavuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõiki taotletud toetusi, millele nõuetele vastavuse süsteem kehtib. Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi - kui mõne nõude rikkumine tuvastatakse 2019. a, siis vähendatakse ka 2019. a taotletud pindala- ja/või loomatoetusi.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete ja kohustuslike majandamisnõuete järgimise puhul hinnatakse leitud rikkumiste korral, kas tegemist on hooletusest või tahtlikkusest tingitud rikkumisega, rikkumise raskust, püsivust ning ulatust ning kas on kergendavaid asjaolusid.

Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse PRIA kodulehel. Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal (erinevatel nõuetel võivad olla erinevad skaalad). Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetussumma vähendamise protsent.

Kui rikkumine tuleneb põllumajandustootja hooletusest, on üldreeglina vähendamise ulatuseks 3% kogusummast. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada, kas seda protsenti vähendada 1%-ni või suurendada 5%-ni. Lõpliku vähendusprotsendi kujunemisel arvestatakse, kas rikkumised on tuvastatud samas või erinevates

valdkondades. Juhul, kui rikkumised on tuvastatud samas valdkonnas (näiteks on tuvastatud erinevad nõude rikkumised heade põllumajandus- ja keskkonnanõuete kontrollis), läheb arvesse suurim valdkonna rikkumine. Erinevate valdkondade nõuete rikkumised liidetakse, kui maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal on siiski 5% toetussummast.

Kui nõuetele mittevastavus on olnud taotleja poolt tahtlik, on vähendamise ulatuseks üldreeglina 20%. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada vähendada seda protsenti, kuid mitte alla 15%, või vajaduse korral suurendada seda 100%-ni toetuse kogusummast.

Kui taotleja on kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul vähemalt kahel kalendriaastal rikkunud sama nõuet või standardit, siis korrutatakse esimese korduvuse puhul kindlaksmääratud vähendusprotsent kolmega. Edasiste korduvate rikkumiste puhul korrutatakse eelmise korduva rikkumise vähendusprotsenti kolmega. Kui korduvuse arvutamisel on jõutud 15%-ni, teavitab PRIA taotlejat, et sama nõude rikkumise veelkordsel kindlakstegemisel käsitletakse seda tahtliku nõude rikkumisena ning toetust vähendatakse tahtliku rikkumise vähendamise määraga.

Näide. Taotleja on eelmisel, 2018. aastal jätnud loomade liikumisest õigeaegselt teavitamata ja seetõttu on tema toetuse summat vähendatud 3%. Kui 2019. aastal tuvastatakse taotleja kontrollimisel taas, et loomade liikumisest ei ole loomade registrit õigeaegselt teavitatud, siis sanktsioon kujuneb järgmiselt: 2019. aasta vähendamise % korrutatakse kolmega. Näiteks kui 2019. a on hindamise tulemusel vähendamise määr 5% toetussummast, siis korrutatakse leitud % kolmega ning vähendamiseks saadakse 15% toetussummast.

PRIA rakendab loomadega toimunud sündmustest registri teavitamise nõude rikkumise hindamisel inimliku eksimuse süsteemi (HEA – ingl k Human Error Approach), millega siiski rahalist sanktsiooni kaasneda ei pruugi.

HEA rakendub vaid väiksemate puuduste korral ehk nende taotlejate osas, kes:

- ei ole teavitamisega hilinenud üle 14 päeva;
- 2-33 looma kohta teavitusi tehes on hilinenud ainult ühe looma kohta tehtud teavitustega (ühe looma osas võib olla teavitusi üks või rohkem);
- üle 33 looma kohta teavitusi tehes on hilinenud kuni 3% loomade kohta tehtud teavitustega.

Lisaks hinnatakse varasemat teavituste tegemise õigeaegsust ning muudes kontrollides leitud tulemusi. Kui eelnevate teavituste ja kontrollidega probleeme ei ole, käsitleb PRIA administratiivses kontrollis tuvastatud loomadega toimunud sündmustest teavitamise nõude rikkumist inimliku eksimusest, mille eest toetusi NV nõude rikkumiste tõttu ei vähendata. Kõikidele sellistele taotlejatele saadab PRIA teavituskirja selgitustega.

Inimlikku eksimust on ühe loomapidaja puhul võimalik rakendada ka mitmel järjestikusel aastal, ilma et see mõjutaks eelneval või järgneval aastal makstavaid toetusi.

Lisaks inimliku eksimuse rakendumisele on kasutusel varajase hoiatuse süsteem (VHS), mida võivad kontrolliasutused rakendada teatud juhtudel kohapealse kontrolli käigus tuvastatud nõuetele vastavuse väiksemate rikkumiste korral, mida on võimalik lihtsate vahenditega kõrvaldada.

Varajase hoiatuse andmise korral annab kohapealset kontrolli läbi viinud inspektor tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. Määratud tähtaeg ei tohi olla hilisem, kui hiljemalt nõude rikkumise avastamise aastale järgneva aasta lõpus. Puuduse kõrvaldamist tuleb täiendavalt kontrollida. Kui järelkontrolli käigus leitakse, et rikkumine on eemaldatud või plaanitakse järelkontroll läbi viia järgmise aasta jooksul, siis hoiatuse saanud nõude eest toetusi ei vähendata. Varajast hoiatust saab anda ainult juhtudel, kui rikkumise hindamisel tuleks toetusi vähendada 1% võrra, suuremate rikkumiste korral varajast hoiatust anda ei saa.

Kui järelkontrollis leitakse, et rikkumist kõrvaldatud ei ole, jääb rikkumine püsima ning toetusi vähendatakse vastavalt leitud rikkumise suurusele. Kui järelkontroll on rikkumise leidmisele järgneval aastal ning tuvastatakse sama nõude rikkumine, siis loetakse seda juba korduvaks rikkumiseks. Selle tõttu „muutub“ ka eelmisel aastal antud hoiatus rikkumiseks, mille eest

vähendatakse nõuetele vastavuse reeglite alla kuuluvaid toetusi tagasiulatavalt 1% võrra. Järelekontrolli toimumise aastal on korduva rikkumise eest sanktsiooniks esmakordse rikkumise vähendusprotsendist kolm korda suurem toetuste vähendamine ehk juhul, kui eelmisel aastal hinnati rikkumine 1%-ga, oleks korduva rikkumise puhul vähenduseks 3%. Varajast hoiatust ei saa kasutada juhtudel, kui on sama nõuet rikunud eelneva kahe aasta jooksul.

Toetuste vähendamine finantsdistsipliini rakendumise tõttu

[Finantsdistsipliini](#) kohaldamisest tulenev otsetoetuste vähendamine on toimunud alates 2014. aastast ja võib rakenduda ka 2019. aastal. Finantsdistsipliini kohaldatakse Euroopa Liidu eelarvest rahastatavate otsetoetuste (vt otsetoetuste loetelu p 2.4.) suhtes ehk otsetoetuste summadele kokku, mis ületavad toetuse saajal 2000 eurot.

Taotluse rahuldamata jätmise või läbivaatamata jätmise põhjused

Toetuse rahuldamata jätmise alused on kajastatud [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses](#), [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes \(EL\) nr 1306/2013](#) ja [1307/2013](#) ning nimetatud määruste alusel kehtestatud komisjoni delegeeritud või rakendusmäärustes. Taotlus jäetakse rahuldamata järgmistel juhtudel:

- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- tahtliku nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise puhul vähendatakse toetussummat kuni 100%;
- rikkumisega loomade arvu ja 2. märtsi või 8. mai seisuga kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ning määratud protsent ületab 20;
- kui rikkumisega loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe alusel määratud protsent ületab 50, jääb taotleja toetuse saajate hulgast välja käesoleval aastal ja üks kord järgmise kolme kalendriaasta jooksul selle summa ulatuses, mis vastab taotletud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahele;
- taotlus jäetakse rahuldamata ka siis, kui taotleja ei ole puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaja jooksul neid kõrvaldanud. Sellisel juhul menetletakse toetust vastavalt esitatud andmetele. Kui kõrvaldamata puudus takistab kõigi vajalikke kontrollide läbiviimist, siis jäetakse taotlus kogu toetuse ulatuses läbi vaatamata;
- kui taotleja ületab toetuse saamiseks kehtestatud piirmäära, st piimalehmade arv pidamisperioodil läheb üle 400 piimalehma;
- kui taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimused kunstlikult.

4.6. Üleminekutoetuste vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused

Toetuse vähendamise alused

Kui AMM või UTT toetuse taotlusel märgitud loomade arv erineb kindlaksmääratud loomade arvust, arvestatakse toetus taotlejale järgmiselt:

Taotlusel esitatud ja kindlaksmääratud loomade vahe	Toetuse määra vähendamine
Kindlaksmääratud loomade arv taotleja karjas on suurem kui taotlusel esitatud loomade arv.	Toetus määratakse taotluses märgitud loomade andmete alusel
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on kuni kolm looma.	Toetus määratakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi

Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm loomaja määratud protsent* ei ületa 5.	Toetus määratakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ja määratud protsent* on suurem kui 5, kuid ei ületa 10	Toetust vähendatakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi määratud protsendi* võrra.
Taotlusel esitatud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ja määratud protsent* on suurem kui 10, kuid ei ületa 20.	Toetust vähendatakse kindlaksmääratud loomade arvu järgi kahekordse määratud protsendi* võrra.

* **Määratud protsent** - vähendamise aluseks on protsent, mille arvutamiseks jagatakse taotluses märgitud loomade arvu ja kindlaksmääratud loomade arvu vahe kindlaksmääratud loomade arvuga ja korrutatakse sajaga.

Taotluse rahuldamata jätmise või läbivaatamata jätmise põhjused

- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- rikkumisega loomade arvu ja 2. märtsi või 8. mai seisuga kindlaksmääratud loomade arvu vahe on suurem kui kolm looma ning määratud protsent ületab 20;
- taotlus jäetakse rahuldamata ka siis, kui taotleja ei ole puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaja jooksul neid kõrvaldanud. Sellisel juhul menetletakse toetust vastavalt esitatud andmetele ja kui kõrvaldamata puudus takistab kõigi vajalikke kontrollide läbi viimist, siis jäetakse taotlus kogu toetuse ulatuses läbi vaatamata.
- kui taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimused kunstlikult;
- taotleja ei ole põllumajandusliku tegevusega tegelev isik;
- taotlejal puuduvad taotletud toetuse saamiseks toetusõigused.

5. TOETUSE TAOTLEMINE PÕLLUMAJANDUSLIKU MAJAPIDAMISE ÜLEVÕTMISEL

Kui pärast toetuse taotluse esitamist läheb kogu põllumajanduslik majapidamine ühelt omanikult teisele, siis on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise üle võtnud isik ülevõtmisperioodil esitama PRIA-le majapidamise ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Ülevõtmisperiood loomakasvatuse üleminekutoetuse puhul on 22. märtsist kuni 21. aprillini ja piimalehma kasvatamise otsetoetuse puhul 22. märtsist kuni 1. septembrini. Selleks on taotlejal võimalus esitada soovituslik vorm „Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks“ (http://www.pria.ee/et/toetused/valdkond/loomakasvatus/lot_2019 lingi alt Vormid). Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

6. ÜHIKUMÄÄRADE KEHTESTAMINE, TOETUSE MÄÄRAMINE JA VÄLJAMAKSMINE

6.1. Ühikumäära kehtestamine, toetuse määramine või taotluste rahuldamata jätmine

Loomakasvatuse üleminekutoetuse ühikumäärad kehtestab PRIA 10. juuniks 2019 ja PTK toetuse

ühikumäära 1. detsembriks 2019.

PRIA peadirektor otsustab loomakasvatuse üleminekutoetuste määramise või taotluste rahuldamata jätmise hiljemalt 22. juuniks 2019 ja toetused makstakse välja 22. juunist 2019 kuni 30. septembrini 2019; ning PTK toetuse määramise või taotluste rahuldamata jätmise hiljemalt 10. detsembriks 2019 ja toetus makstakse välja 10. detsembrist 2019 kuni 30. juunini 2020.

PTK toetuse puhul määratakse toetus kuni 100 piimalehma kasvatavale taotlejale kehtestatud ühikumäära alusel. Taotlejatele, kes kasvatab oma karjas 101 kuni 400 piimalehma, määratakse toetus ühikumäära alusel, mis on korrutatud kordajaga 0,5.

Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA taotlejat 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist kas kirjalikult, saates talle tähtid postiga otsuse väljavõtte, või e-teavitusega neile, kes on taotluse esitamisel andnud nõusoleku saada otsus kätte elektroonilisel teel. Väljavõtet ei saadeta taotlejale, kellele määratakse toetus ilma summa vähendamisteta. Infot otsuste kohta saab vaadata vanas e-PRIAs menüüst 'Dokumendid' alajaotus 'Saabunud' ja infot maksete kohta saab vaadata teenuses 'Maksete nimekiri'. (Vt. p 6.2).

6.2. Toetuse maksmine

NB! Arveldusarve numbri või konto omaniku nime muutumisest palume taotlejal kohe PRIAt teavitada. Toetuse taotleja peab olema ise konto omanik. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Taotleja andmete muutmine on kõige kiirem [uues e-PRIAs](#), mille kaudu esitatud kliendiandmete muutmine toimub maksimaalselt ühe tööpäeva jooksul, kui pole vaja teha andmete lisakontrolle.

Vanas e-PRIAs teenustes 'Maksete nimekiri' ja 'Võlgnevuste nimekiri' on võimalik igal taotlejal vaadata oma kõige täpsemat ja viimast finantsuhete seisu PRIAga. Näha saab kliendile tehtud/tehtavaid makseid ja kõiki võlgnevusi. Maksete leheküljel on vaikimisi toodud kliendi maksed viimase aasta jooksul. Samuti on toodud need maksed, mis tehakse tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Sel kuupäeval, kui PRIA finantsosakond on omalt poolt tellinud riigikassast raha kliendile väljamakseks (reeglina 2-7 päeva jooksul), saab väljamakse kuupäev, millal toetusraha kliendi arvele laekub, kliendile nähtavaks ka e-PRIAs.

Eraisikutele makstavatelt summadelt peetakse kinni üksikisiku tulumaks. Toetust saavatel eraisikutel on võimalus esitada PRIA-le ühekordne avaldus selle kohta, et toetuselt tulumaksu kinnipidamisel arvestataks maksustatavalt summalt eelnevalt maha tulumaksuvaba määr. Info põllumajandustoetuste maksustamise kohta (sh avalduse vorm) on kättesaadav www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/maksustamine/toetuste_maksustamine/.

Tulude deklareerimisega seotud küsimustega palume pöörduda otse Maksu- ja Tolliameti poole infotelefonil 1811 või e-kirja teel aadressil fyysisik@emta.ee. Lisainfot toetuste maksustamise kohta leiata [Maksu- ja Tolliameti kodulehelt](#).

6.3. Otsuse vaidlustamine

Kui taotleja ei ole PRIA otsusega nõus, on tal võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades omapoolset seisukohta. Vaie tuleb edastada 30 päeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist aadressil Tähe 4, Tartu 51010. Elektroonilise otsuse kättetoimetamisega nõustumise korral loetakse otsuse kättesaamise hetkeks vastava e-teavituse saatmise kuupäev.

Tulenevalt haldusmenetluse seaduse § 76 lõikes 2 sätestatust märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaide on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toimingu sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaide põhjal vaadatakse PRIAs otsus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse taotlejat kirjalikult.

6.4. Toetussummade tagasinõudmine

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid või eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult, peab taotleja kõnealuse summa tagasi maksuma. Toetusraha jäetakse tagasi nõudmata, kui toetuse saajalt individuaalse maksega seotud tagasinõutav summa toetuse kohta ei ületa 100 eurot.

Alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks on kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimaksekohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil PRIA toetuse saajat esimest korda teavitab, et makse oli alusetu, on pikem kui kümme aastat.

7. ÕIGUSAKTID

Loomapõhiseid otsetoetusi ja ülemineku toetuseid reguleerivad käesolevas loetelus viidatud õigusaktid. Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks määruse nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) nr 1760/2000](#), 17. juuli 2000, veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta;
- [Nõukogu määruse \(EÜ\) nr 21/2004](#), 17. detsember 2003, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ;
- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) nr 1306/2013](#), 17. detsembri 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008;
- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) nr 1307/2013](#), 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009;
- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 639/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa;
- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 640/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest

maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas;

- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 641/2014](#), 16. juuni 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 (millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad) rakenduseeskirjad;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 809/2014](#), 17. juuli 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega
- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus \(ELÜPS\)](#);
- Maaeluministri 17. aprilli 2015. a määrus nr 32 "[Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus](#)" (otsetoetuste määrus);
- Maaeluministri 5. jaanuari 2017. a määrus nr 3 „[Piimalehma kasvatamise otsetoetus](#)“;
- Maaeluministri 16.02.2017 määrus nr 17 „[Loomakasvatuse üleminekutoetus](#)“;
- Maaeluministri 21.12.2018 määrus nr 80 „[2019. aastal antavad tootmiskohustusega seotud otsetoetused ja väikepõllumajandustootja toetus](#)“;
- Maaeluministri 20. aprilli 2015. a määrus nr 35 „[Väikepõllumajandustootja toetus](#)“;
- Maaeluministri 17. detsembri 2017. a määrus nr 86 „[Täiendava otsetoetuse toetusõiguse üleandmisest teavitamine](#)“;
- Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 4 "[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)";
- Muud toetuste menetlemisel aluseks olevad dokumendid.
- European Commission guidance document (DSCG/2014/32) ON-THE-SPOT CHECKS ACCORDING TO ART. 24, 25, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 36,37, 38, 39, 40, 41 OF REGULATION (EU) NO 809/2014 CLAIM YEAR 2018,
- Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee (seaduste tekstid on avaldatud RT põhiseerias, määrused RT Lisa seerias).
- Euroopa Liidu õigusaktidega saab tutvuda EUR-Lex kodulehel <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>.
- Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega saab tutvuda PRIA kodulehel www.pria.ee.

NB! Käesolev juhend on koostatud abistavaks materjaliks toetuste taotlemisel. Täpsed nõuded on kirjeldatud õigusaktides